

BÓNG NGÀY QUA....

1970.....Trở về trước.

Năm ấy, tôi vừa tròn 19 tuổi. Mơ mộng, yêu đời, tràn đầy sức sống.

Tuổi học trò của thời đại Hippie, quần ống rộng áo hoa chim cò, tóc cắt ngắn kiểu Demi Garcon và giày Chapeau gót cao hơn gang tay.

Ngày ngày chúng tôi cắp sách đến trường nhưng mỗi cuối tuần là những buổi hẹn hò, gặp gỡ bạn bè, đi bát phố, ăn quà vặt, nhìn ngắm ngườiĐà Lạt.

The old Hoa Binh market (in the older days)

Chung quanh khu phố Hòa Bình là những quán xá, những cô thiếu nữ cũng trẻ tuổi như tôi ăn mặc đủ kiểu từ những chiếc áo dài thanh tú đến hoa hòe hay những bộ quần áo thời trang nhí nhảnh hay khép nép đi bên những chàng trai từ trường Võ Bị Quốc Gia hay Chiến Tranh Chính Trị . Con phố cuối tuần ở đây giống như con phố của tình nhân và tình nhân.

Đà Lạt, biểu tượng là một thành phố đẹp, thơ mộng, khí hậu ôn hòa. Người dân Đà Lạt trang nhã, lịch sự . Những con đường ở đây đều là lên dốc xuống đồi như cuối đường Duy Tân lên khu Hòa Bình dốc cao vời vợi, rồi từ khu Hòa Bình đổ xuống hồ Xuân Hương ...rồi ta lại lên dốc để đến nhà thờ Con Gà.

Cảnh sắc đẹp, con gái hai má đỏ hồng dễ thương, hoa cảnh chung quanh những ngôi biệt thự bao bọc hồ Xuân Hương hay vườn Bích Câu đầy hoa thơm cỏ lạ

không thua kém một ai. Xen vào không khí lành lạnh se se ấy người đi thăm sẽ có nhiều nơi để dừng chân .

Ong Dao bridge (Dalat, 1957). Same spot but this photo is a different shot from the previous one.

Xem này:

Những quán Cà phê, ta hãy vào Cà phê Tùng ngồi lắng im vài giây để nghe những bản nhạc tình, nhìn cốc Cà phê phin đang từ từ nhỏ những giọt sánh đen xuống chiếc ly trong vắt, nơi đây cũng được giới sành điệu ghé nhiều vì mỗi ngày là một chủ đề âm nhạc từ cổ điển đến trữ tình mà giới mê Cà phê vẫn thích thú đến uống và thưởng thức nhạc hay.

Đi sang một đoạn đường khác như Minh Mạng chẳng hạn ta có Càphê Tao Đàn, Càphê Kim Vui hay ngôi nhâm nhi một ly trà đá ở Mê Kông rồi thú vị ngắm người đi qua đi lại.

Chưa kể những quán cóc không tên nhưng cứ nghe bạn bè rủ nhau đi uống Càphê Cút Chòn ở phố Phan Bội Châu thì ai ai cũng muốn ghé tạt ngang vào uống thử một ly xem sao.

Còn chúng tôi, bọn học trò lúc ấy thì nơi quen thuộc và ghé đến thường xuyên là quán T2, lối đi lên trường Bùi Thị Xuân là bạn sẽ gặp.

T2! Ý nghĩa của hai chữ này đến giờ tôi vẫn không thể biết đó là gì và cũng chưa có thời gian để tìm hiểu. Chỉ biết rằng đó là nơi chúng tôi thường xuyên lui tới, thường xuyên gặp nhau. Ở đó, chúng tôi đã hát với nhau những bài hát học trò, gặp lại bạn bè xưa từ khi rời xa mái trường và trở lại với bộ quần áo chiến binh còn vương dầm mồ hôi. Với hương vị những ly cà phê đó thú thật bạn sẽ khó khăn kiếm một nơi khác ngon và đậm đà hơn cà phê Đà Lạt. Có lẽ tôi đã quá khen ngợi và đề cao thành phố, thú đi uống cà phê và con người nơi đây, nhưng sự thật cũng không phải là quá lời.

Đà Lạt mộng mơ, phố xá yên lành, dân chúng hiền hòa. Bạn đi đến đâu cũng thấy hoa được trồng và nở rộ. Nào là Mimosa, hồng nhung đỏ thắm, anh đào nở rục rở vào những ngày đầu năm. Những con đường thật đẹp với hoa mạn trắng hay hai hàng thông đứng vươn mình trong gió.

Đi tiếp nữa là Đài Phát Thanh nơi đó hàng tuần chúng tôi đã đến thăm với Ban Hoa Niên và trường học. Cạnh đó là ngôi trường Trí Đức và lùì tí xúu nữa bạn sẽ thấy nhà thờ Con Gà, thỉnh thoảng những trưa hè nóng nực hay xế chiều có dịp đi ngang qua, tiếng chuông gióng lên êm ả, nhẹ nhàng và thật thanh bình, trái ngược với không khí chiến tranh nơi vùng giới tuyến, cũng vì chiến loạn mà bạn bè chúng tôi đã lần lượt rời xa.

Cũng từ khu Hòa Bình ta lại đi xuống dốc Minh Mạng, đến cuối đường ấy là con phố Phan Đình Phùng chạy dài mãi lên số 4, ở đó cứ 3 hay 4 giờ sáng người dân cư ngụ quanh vùng lại được nghe tiếng chuông chùa Linh Sơn vang lên khi chùa chuẩn bị thời công phu khuya.

The entrance of Linh Son pagoda can be seen on the right. Phan Dinh Phung street is on the left (Dalat, 1957).

Kỷ niệm mà chúng tôi không bao giờ quên là mỗi dịp có văn nghệ hay thuyết giảng ở giảng đường to lớn rộng rãi nằm cạnh chùa này là chẳng bao giờ vắng bóng chúng tôi. Ở đó từng nhóm sinh viên học sinh và tôi đã sánh vai nhau với nhạc sĩ Phạm Thế Mỹ trong những lời ca oai hùng tràn đầy tình tự quê hương mà sau nhiều năm dài không biết tôi còn nhớ chính xác hay không:

Nhà Việt Nam có bao nhiêu hoa,
Rừng Việt Nam có bao nhiêu lá,
Là Việt Nam có bao nhiêu trang sử mới....

.....
Là Việt Nam có bấy nhiêu anh hùng.

Tourists riding "Pedale L'eau" on Xuan Huong lake, Dalat 1968.

Tuổi trẻ của chúng tôi buổi ấy có nhiều giấc mơ mà tiếc thay những giấc mơ ấy hiếm khi trở thành sự thực. Nữ sinh chúng tôi học hành có những bạn xong Tú Tài, một phần đi tiếp phân khoa Chính Trị Kinh Doanh, phần lập gia đình làm vợ, làm mẹ. Phần khác chưa kịp nép bên vai áo người chồng đi lính trận đủ một hai mùa hoa anh đào nở là đã quán lên đầu vành khăn tang trắng.

Chiến tranh và chiến tranh đã làm cho chúng tôi tan hết những ước mơ.

Đà Lạt thân yêu của tôi đã theo tôi đến năm 1975, rồi những tháng ngày sau đó là trôi giạt theo sóng người rời quê hương tìm tự do.

Đất nước an lành mà chúng tôi đã được đặt chân đến là Cộng Hòa Liên Bang Đức mà khi còn ở Việt Nam tôi chỉ được nghe thoáng qua từ chương trình phát thanh việt ngữ phát đi từ Bonn, thủ đô chính của nước Đức lúc đó.

Trải qua đi một thời gian khá dài để học, hành, hội nhập và rồi 16 tiểu bang của nước này đã thống nhất thành một khối sau khi bức tường Bá Linh sụp đổ. Âu Châu đã trở mình mang một luồng gió dân chủ tự do ngoại trừ mỗi một nước Nga sô vẫn còn nhuộm đỏ.

Nói sơ về nước Đức, quốc gia hơn 80 triệu dân là một cường quốc, nhắc đến quốc gia này chắc chắn là các bạn sẽ nghĩ ngay đến hai hãng xe hơi BMW và Mercedes nổi tiếng khắp hoàn cầu, bây giờ đến máy bay Air Bus, xe tăng, súng đạn, sắt thép, phi cơ quân sự vv...vv...đang tăng dần đơn đặt hàng khắp nơi.

Nước Đức là một quốc gia đồng chủng, ngoài những kỹ thuật tân tiến họ còn nổi tiếng là một sắc dân siêng năng, sạch sẽ, thích chưng bày hoa cảnh vườn tược, và luôn luôn đúng giờ đúng hẹn với mọi người. Việc khen ngợi này tuy có phần đề cao nhưng thực sự là như thế.

Bạn ở đây, hệ thống an sinh xã hội là một điều ngáng mặt mặc dù sau khi bức tường Bá Linh sụp đổ chính quyền quốc gia này đã cru mang 6 đến 7 tiểu bang bên đông từ a đến z. Đó là một gánh nặng mà nước Đức không thể ngờ được đã vậy mà vài ba tháng sau những người dân đông đức đã trở thành giàu có khi những đồng bạc không có giá trị của họ được đổi 1 thành 1 cho cân bằng khối tiền tệ đông tây.

Chung chung 16 tiểu bang của nước Đức là như thế, riêng tiểu bang Bayern, và thành phố Munich nơi chúng tôi cư ngụ thì điểm nổi bật của thành phố này là mỗi năm với lễ hội tháng 10 chỉ trong hai tuần với 6 đến 7 triệu du lịch khắp nơi trên thế giới và người bản xứ ghé đến chỉ để vui chơi uống từng ly bia cao đựng 1 lít đầy. Tới Munich các bạn cũng sẽ không quên ghé thăm viện bảo tàng của xe BMW và hàng loạt những mẫu xe mới. Người dân Việt ở đây cũng không ngớt trầm trồ ngợi khen cũng như hãnh diện với Philip Rösler, một người Đức gốc Việt đang là đảng trưởng của đảng FDP và đương nhiệm chức vụ phó thủ tướng chính phủ.

.....

Đoạn đường khá xa từ Đà Lạt Việt Nam và trôi giạt đến đây.

Nước Đức, thành phố Munich.

Cô nữ sinh năm nào, sinh ra và lớn lên ở một thành phố thật hiền hòa, tôi đã thật vui và sung sướng khi nhận nơi này là quê hương thứ hai của tôi.

Nếu có phải so sánh hai đời sống Mỹ nơi tôi đã từng sang thăm viếng và nước Đức nơi tôi đã ở hơn 30 năm dài.

Nước Mỹ nơi tôi ghé thăm được tôi đặt tên là Sài Gòn với nóng nực, ồn ào, người người tất bật đi đi về về, tới lui không ngừng. Còn nước Đức, nơi tôi sinh sống thì được tôi thay tên là Đà Lạt với cuộc sống nhẹ nhàng, êm đềm mát mẻ... Người người mọi ngày như mọi ngày từ tốn bước lên xe đi làm và mỗi buổi chiều lại từ tốn trở lại nơi mình cư ngụ.

Lo lắng ư?

Hình như họ chỉ lo và tìm một nơi du lịch mới cho những ngày nghỉ hè hàng năm của họ mà thôi. Với 30 ngày nghỉ phép hàng năm chưa tính ngày nghỉ lễ

nghỉ ngơi và đi du lịch được người dân bản xứ đặt lên hàng đầu....

Khúc quanh từ Đà Lạt đến xứ Đức đã được dừng lại. Và tôi, cô học trò bé bỏng năm nào giờ đã hơn 60 tuổi.

Cứ kể về kỷ niệm và nghĩ đến quê hương vẫn là những nét chấm phá trong bức tranh muôn màu chưa hoàn tất trong cuộc đời của tôi.

Những màu sắc đẹp này xin mãi mãi nhớ và cất giữ như những báu vật trong đời.

Minh Trang
Munich, Germany
Những ngày cuối tháng 6 năm 2013

Tuyen Lam lake seen from top of Lang Biang mountain

Copyright © 1999 Peter A. Bird

You are approaching Dalat from the northeast. Camly airfield can be seen near the upright corner (see the faint white strip). Dalat is located in the Langbian plateau, high about 4,391 feet above sea level.

DALAT AERIAL VIEW, 1968

Okay, now you see Dalat soccer field with its running track wide open on the low left corner. The building with light blue roof like an open book (on the field's immediate right) is the Youth Activity Center (aka Hội Quán Thanh Niên) where indoor sport games or exhibition took place. Keep going down to the right, building with the top and base in red is Sport Club house (Le cercle sportif), which was originally built in Indochine period when Dalat founded. Obviously, "Nhà Thủy Tạ" (aka "La Grenouille": the Frog) perching alone by the lake.

vnafammn.com

Bill Robie's Photo Courtesy

Xuan Huong lake in the 50'

vnafmamn.com

Photo Courtesy of Bill Robie

Xuan Huong Lake with Ong Dao bridge (on the right). The photo was taken in 1969, on Weekend, sometime between December and May. You can see a Dalat cadet in Jasper Uniforms (foreground on the left) and the other four on the far right, under the banner (Dalat cadets wear Jasper Uniforms 'Brown color' in cold season). After 1970, Dalat Jasper Uniform changed to Olive color.

vnafmamn.com

Bill Robie's Photo Courtesy

Dalat market after rain, Dalat 1968.

The multiple stories building at the low left corner is Thủy Tiên hotel. Notice the long line of low tin roof "veranda" in front of the hotel (where the blue truck parking). This is the popular food stands for common folk. They serve all kinds of hot soup and juicy beverage and stay open late at night. The line of Dalat taxi cabs (in black and beige color) can be seen on the right, across Hoa Binh convention building. Building with tall facade near the background's edge is cinema Ngọc Hiệp.

vnafmamn.com

Bill Robie's Photo Courtesy

vnafmamn.com

Bill Robie's Photo Courtesy

Hoa Binh convention building seen from Duy Tan street (Dalat, 1968).